

BIJLAGE

Kerkenbeleidsplan Oosterzele

Actualisatie 2025

INLEIDING

Op 28 juni 2017 werd het kerkenbeleidsplan van Oosterzele goedgekeurd door het Bisdom Gent en op 27 september 2017 door de gemeenteraad van Oosterzele. **Voorliggend kerkenbeleidsplan betreft een actualisatie van het kerkenbeleidsplan van 2017.**

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms- katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Oosterzele:

- Sint-Martinuskerk, Balegemstraat 2, 9860 Balegem
- Sint-Agathakerk, Bakkerstraat, 9860 Landskouter
- Sint-Gangulfuskerk, Dorp, 9860 Oosterzele
- Sint-Christoffelkerk, Marktweg 1, 9860 Scheldewindeke

In december 2024 werd de Sint-Anchariuskerk (Oosterzele Anker) verkocht, in januari 2025 keurde de gemeenteraad de verkoop van de Sint-Amanduskerk van Moortsele goed. De kerk van Gijzenzele werd reeds aan de eredienst onttrokken. Deze kerken worden dan ook uitgesloten in dit geactualiseerd kerkenbeleidsplan.

Voorliggend geactualiseerd kerkenbeleidsplan is het resultaat van een structureel overleg tussen het gemeentelijk en het kerkelijk bestuur van de gemeente Oosterzele, dat doorging op 3 april 2025. Op dit overleg waren aanwezig: de voorzitter van het Centraal Kerkbestuur, de voorzitters van de Kerkfabrieken/Kerkraden van Balegem, Landskouter, Oosterzele en Scheldewindeke, de schepenen van Kerkhoven en Kerkfabrieken en de algemeen directeur van de gemeente Oosterzele.

Het geactualiseerd kerkenbeleidsplan houdt rekening met het pastoraal plan 2025 – 2033 van de parochie Merelbeke – Oosterzele. Met dit kerkenplan wil de parochiale sturgroep duidelijkheid scheppen betreffende het toekomstig gebruik van de parochiekerken in de huidige (nieuwe) parochie in Merelbeke – Oosterzele.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Oosterzele, het Centraal Kerkbestuur van Oosterzele en alle Kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Gent op 8 mei 2025;
- door de gemeenteraad van de gemeente Oosterzele op 21 mei 2025.

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Martinus in Balegem

2.1.1. Identificatie

Sint-Martinuskerk Balegemstraat 2, 9860 Balegem	
Plaats in kerkelijke structuur	Bisdom Gent - Dekenaat Wetteren - Parochie Merelbeke/Oosterzele
Eigendom	Kerkfabriek Balegem
Beschermd als monument	Nee
Vastgesteld als bouwkundig erfgoed	Ja
Onttrokken aan de eredienst	Nee
Beslissing kerkenbeleidsplan 2017	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, nevenbestemming in de tijd (verenigingen, cultuur, toerisme)
Ruimtelijke ordening	Gelegen in een RUP, aangeduid als zone voor openbaar nut
Pastorale werking	Morgengebed op zondag (8u30). Eucharistieviering op donderdag (18u30).
Bijkomend gebruikt voor	Open kerk, concerten, tentoonstellingen, ed.

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

In 1866 gebouwde parochiekerk naar ontwerp van architect Edmond de Perre-Montigny, aansluitend bij het doorsnee type plattelandskerk uit midden 19de eeuw, zowel wat de plattegrond als de bouwstijl betreft. Driebeukige kerk met schip van zes traveeën onder leien zadeldak, ingebouwde oosttoren, koor van één travee en driezijdige sluiting, ondiepe zijkoren in het westen.

Sobere baksteenarchitectuur met neoclassicistische inslag. Zware zandstenen hoekkettingen aan de voorgevel. Vierkante toren met ingesnoerde spits in het verlengde van het uitspringende centrale risaliet van de voorgevel met portaal. Hoge rondbooglichten met geometrisch traceerwerk, in de oostgevel verrijkt met geprofileerde hardstenen omlijstingen. Rechthoekige omlijste poort onder een gebogen fronton met kruisbekroning. Zijgevels geleed door lisenen, met zandstenen plint en geprofileerde daklijst.

Bepoeterd en beschilderd neoclassicistisch kerkinterieur. Tonvormig overwelfd schip op composietzuilen, gordel- en scheibogen versierd met spiegels, zijbeuken met pilasterordonnantie en pseudo-kruisribgewelven.

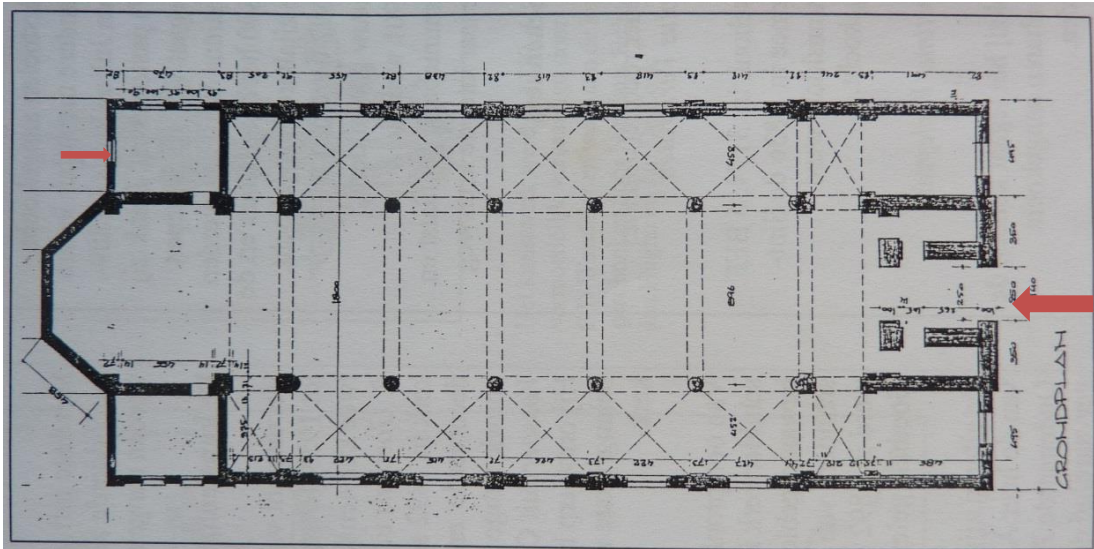
Mobilair

- Hoofdaltaar vervaardigd door Mattele uit Kortrijk naar het ontwerp van A. Vossaert uit Oudenaarde
- Beeldhouwwerk: gepolychromeerde houten beeldengroep met Sint-Martinus uit de 18de eeuw
- Twee gepolychromeerde houten reliekschrijnen, één van Sint-Jozef en één van de Heilige Martinus van Tours
- Twee eiken biechtstoelen afkomstig uit de voormalige kerk uit de tweede helft van de 18de eeuw. De 2 andere biechtstoelen dateren van 1884 naar een ontwerp van A. Vossaert
- Delmotte orgel uit 1879

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- Oppervlakte: ca. 900m²
- Hoogte: ca. 15,00m
- Aantal zitplaatsen: 233 vaste stoelen en 100 mobiele klapstoelen

Opbouw

De kerk betreft een driebeukige kerk met schip van zes traveeën, ingebouwde oosttoren, koor van één travee en driezijdige sluiting, ondiepe zijkoren in het westen.

De oppervlakte van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes is ruim genoeg om bijvoorbeeld ruimtes te kunnen opdelen of compartimenten aan te brengen. Zo kunnen bijvoorbeeld de zijbeuken of het koor fysiek worden afgescheiden van het schip. Het kerkgebouw is zowel toegankelijk vanuit de Balegemstraat, waar zich de hoofdtoegang bevindt, als vanuit de Pastorieberg, waar via trappen en een pad langs de kerk de hoofdtoegang bereikt kan worden. In de noordelijke sacristie is een tweede, secundaire, toegangsdeur aanwezig.

Bij een fysieke opdeling van de kerk, bv. afscheiding van het koor en het schip, zouden bijgevolg eenvoudig twee ingangen kunnen gecreëerd worden.

Er bevindt zich geen kerkhof rondom de kerk. Het kerkgebouw paalt aan de noordelijke en oostelijke zijde aan de straat. Aan de zuidelijke zijde is er een bouwvrije strook van ca. 8,5m. Achteraan de kerk bevindt zich een beboste tuin en het terreinniveau daalt hier richting de Molenbeek. De exterieure uitbreidingsmogelijkheden zijn bijgevolg beperkt. Enkel kleine uitbreidingen aan de zuidelijke zijgevel lijken mogelijk, bv. voor de aanbouw van een berging, kitchenette, ed.

Voorzieningen

Sanitair	Toilet met lavabo
Verwarming	Gasverwarming (vernieuwd)
Verlichting	Binnen- en buiten verlichting aanwezig (LED)
Keukenvoorzieningen	Geen keuken aanwezig. Wel keukengerei (ca. 50 koffietassen en percolator) aanwezig.
Audiosystemen	Geluidsinstallatie met draagbare micro
Beeldscherm(en)	Mobiel scherm beschikbaar
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers via de hoofdingang
Diefstalbeveiliging	Camerabewaking in het portaal en alarmsysteem in het koorgedeelte
Brandbeveiliging	4 à 5 brandblussers + brandbeveiliging in het CV lokaal
Bliksembeveiliging	Aanwezig op het dak en de toren
GSM-operatoren	Zendmasten van 2 gsm-operatoren op de kerktoren

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Het hemelwater afkomstig van de dakoppervlakte van het kerkgebouw wordt opgevangen in een hemelwaterput (geen hergebruik).

Biodiversiteit

Op de zolder is een kraamkolonie vleermuizen aanwezig. De kolonie wordt opgevolgd door Vespertillio vzw en Agentschap Natuur en Bos).

Bouwfysische toestand

Eind 20ste eeuw werd de kerk volledig gerestaureerd, zowel aan de buitenkant als aan de binnenkant (elektriciteit, schilderwerken). De kerk bevindt zich in goede bouwfysische toestand, maar periodiek onderhoud is nodig om dit zo te houden.

In het rapport van Monumentenwacht (42000/2023B) werden volgende noodzakelijke ingrepen opgelijst:

- Onderhouden en schilderen van de ijzeren buitenelementen
- Regelmatig nakijken van de dakbedekking en de aansluitingen + herstel van gebreken: De leien zijn fel verweerd en er is dringend onderhoudswerk nodig.
- Regelmatig proper maken van de goten zodat een vlotte regenwaterafvoer gewaarborgd wordt
- Herschilderen van het buitenschrijnwerk
- Herstellingswerken aan het voegwerk
- Opvolgen van de waterinfiltratie in de kapconstructie

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk situeert zich in het noorden van de deelgemeente Balegem, op de kruising van de Pastorieberg en de Balegemstraat. De omgeving heeft hoofdzakelijk een residentieel karakter en wordt gekenmerkt door het voorkomen van zowel één- als meergezinswoningen, hoofdzakelijk in een gesloten bebouwingsstructuur. Verweven met het wonen komen er in de omgeving ook verschillende andere functies voor zoals handel en horeca. Recht tegenover de kerk bevindt zich een gebouw met assistentiewoningen. Parkeermogelijkheden voor de kerk bevinden zich in de Pastorijberg en de Krekelberg.

De pastorie bevindt zich enkele meters verderop in de Pastorieberg. Hierin is een B&B gevestigd. Achter de tuin van de pastorie bevindt zich het kerkhof (Oude begraafplaats Balegem). De nieuwe begraafplaats bevindt zich in de Krekelberg.

De voor- en rechter zijgevel van de kerk palen aan de straat. Links naast en achter de kerk bevindt zich een beboste kerktuin die publiek toegankelijk is, zowel vanuit de Balegemstraat als vanuit de Pastorieberg. Door het niveauverschil in de Pastorieberg, gebeurt de toegang hier via trappen. Achteraan paalt de tuin aan de Molenbeek.

De kerk is niet beschermd als monument en maakt ook geen deel uit van een beschermd stads- en dorpsgezicht. De pastorie 'Sint-Martinusparochie' in de Pastorieberg is wel beschermd als monument (MB 14/07/2004).

OOSTERZELE

Kerkenbeleidsplan

Legende

- B&B
- Kerk
- Begraafplaats
- Horeca
- Jeugdwerking
- Onderwijs
- OCMW

Sint-Martinuskerk - Balegem

0 50 100 m

Datum: 25/03/2025

Panhuysstraat 1
9070 Desselbeigen
Tel. (0)9 251 22 22
Fax. (0)9 251 22 28
info@veneco.be

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De parochiekerk is nog in gebruik voor de eredienst.

a) Liturgische activiteiten

Eucharistievieringen:

- Gebedsdienst op zondag
- Eucharistieviering op donderdag (18u30)

Sacramenten (2024):

- Dopen: 27 (t.o.v. 34 in 2018)
- Huwelijken: 1 (t.o.v. 2 in 2018)
- Begrafenissen: 20 (t.o.v. 16 in 2018)
- 1^e communie: 14 (t.o.v. 18 in 2018)
- Vormsel: 15 (t.o.v. 23 in 2018)

Andere diensten: vieringen Vrije Basisschool De Wegwijzer, Kruisweg vastenperiode, 11 november viering

b) Niet-liturgische activiteiten

Valorisatie: repetitieruimte koor, orgelconcerten (De Principaal), occasioneel gebruik door verenigingen (Balegem Leeft), tijdelijke tentoonstellingen (o.a. Bruisend Balegem)

Medegebruik door andere erediensten: nee

Nevenbestemming:

- Multifunctioneel gebruik: nee
- Gedeeld gebruik: nee

Herbestemming: nee

De kerk is een open kerk, vrij toegankelijk buiten de eredienst.

2.2. Sint-Agatha in Landskouter

2.2.1. Identificatie

Sint-Agathakerk Bakkerstraat 1, 9860 Oosterzele (Landskouter)	
Plaats in kerkelijke structuur	Bisdom Gent - Dekenaat Wetteren - Parochie Merelbeke/Oosterzele
Eigendom	Gemeente
Beschermd als monument	Ja Beheersplan dd. 11/12/2019
Vastgesteld bouwkundig erfgoed	Ja, kerk samen met kerkhof
Onttrokken aan de eredienst	Nee
Beslissing kerkenbeleidsplan 2017	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, nevenbestemming in de tijd (verenigingen, cultuur, toerisme)
Ruimtelijke ordening	Gewestplan: woongebied met landelijk karakter
Pastorale werking	Kleine diensten (dopen, begravenissen, ed.)
Bijkomend gebruikt voor	Open kerk, concerten, voorstellingen, ed.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Oudste vermelding van de kerk teruggaand tot 1155. Oorspronkelijk toegewijd aan de Heilige Blasius, later (vermoedelijk sinds de 18de eeuw) aan Sint-Agatha die als bedevaartheilige in de kapel werd bezocht voor borstziekten.

De huidige parochiekerk is een typische kleine plattelandskerk in overgangsstijl romaans-gotisch.

Het omringend kerkhof was vroeger omheind door een lage zandstenen muur die in de tweede helft van de 19de eeuw werd gesloopt om als restauratiemateriaal te dienen voor de kerk. Sindsdien omhaagd. Voorheen met ijzeren toegangshek tegenover de noordkant tussen twee vierkante pijlers met beraping en siervaasbekroning. Waarschijnlijk oorspronkelijk een laatromaanse zaalkerk met westtoren uit de 12de eeuw nadien uitgebreid met transept en koor en verscheidene malen aangepast. Herstellingswerken in de 19de eeuw onder meer door architect de Perre-Montigny in 1874. Recent gerestaureerd (circa 1980) onder leiding van architectenbureau Bressers.

Plattegrond: eenbeukige kruiskerk met schip van drie traveeën, ongelijke transeptvleugels van één travee, recht afgesloten koor van twee traveeën en zware vierkante westtoren. Overwegend opgetrokken uit witgele zandsteen in regelmatig metselverband. Stroken metselwerk van onregelmatige Doornikse grijze steen boven de 1 meter hoge omlopende zandstenen sokkel, in de torengelven en in de zijgelven van het schip, mogelijk hergebruikt materiaal van de vroegere kapel.

Toevoeging van de noordelijke transeptbeuk en koor in de 13de eeuw, gepaard gaand met verhoging van de daknok van het schip met 1 meter (zie sporen van de oude dakhelling in de oostelijke torenmuur), zodat nok van schip, koor en noordelijke transeptvleugel overeen stemmer. Zuidelijke kruisbeuk bijgebouwd in de 16de eeuw.

Schip oorspronkelijk verlicht door kleine, hooggeplaatste spitsboogvensters waarvan één origineel behouden in de eerste travee van de noordgevel en twee gedichten zichtbaar naast de toegevoegde kruisbeuk.

Gedichte deuropening in de noordgevel (vermoedelijk uit de 14de eeuw) met drielobbig gotisch boogveld ingeschreven in een spitsboog met druiplijst op imposten. Bij de verbouwingen van 1752: plaatsing in de tweede travee aan weerszij van het schip van een groot steekboogvenster. Noordelijke kruisbeuk met eenvoudige spitsboogvormige vensterlichten. Noordelijke puntgevel met oren en een tot steekboogvenster gedicht vroeger spitsboogvenster. Koorpuntgevel bekroond door een kruis ingeschreven in een cirkel. 13de-eeuws spitsboograam gedicht in de 16de eeuw. Zijgelven verlicht door steekboogvensters van 1752.

Smallere en lagere zuidelijke puntgevel van transept met hoeksteunberen en twee horizontale waterlijsten; een groot spitsboogvenster met drieledig laat-gotisch maaswerk. 16de-eeuws spitsboogvenster in zuidgevel van schip bij 19de-eeuwse restauratiewerken voorzien van nieuw traceerwerk geïnspireerd op het zuidelijke transeptvenster.

Kleine sacristie in de zuidelijke kooroksel gebouwd in 1897 ter vervanging van de te kleine oudere sacristie: bakstenen constructie op zandstenen sokkel en onder zadeldak.

Massieve vierkante westtoren geschoord door hoeksteunberen en ter hoogte van versnijding verbonden door een zware waterlijst, overgaand in de omlopende daklijst van het schip.

Westgevel met laat-romaanse ingang. Rechthoekige vleugel deur onder rondboogveld ingeschreven in een boog met booglijst op imposten. Noordelijke en zuidelijke torenmuur met smal klein spitsboogvenster. Aan elke zijde een schietgat boven de waterlijst. Klokkenkamer verlicht door spitsboogvensters met Y- tracering in zandsteen, geplaatst door de Perre-Montigny in 1874. Licht naar het oosten overhellende achtkantige torenspits boven eenvoudige dakconsolenrij.

Het interieur was circa 1900 voorzien van polychromie maar is heden egaal beschilderd. Noordelijke transeptbeuk, schip en koor oorspronkelijk overwelfd met houten tongewelf waarvan nog sporen zouden zichtbaar zijn in het dakwerk. Nadien voorzien van kruisribgewelven. Overwelfing van het transept daterend uit de 16de eeuw, van het koor uit de 17de eeuw, van het schip uit de 18de eeuw.

Origineel kruisribgewelf van Doornikse steen in de toren, verscholen achter het doksaal van 1768. Zware ribben met gesculpteerde rozet op de sluitsteen en consoles versierd met bladwerk. Noordelijke transeptbeuk gescheiden van het koor door twee spitsbogen ingeschreven in een rondboog. Twee ongelijke spitsbogen scheiden het zuidelijk transept van het koor.

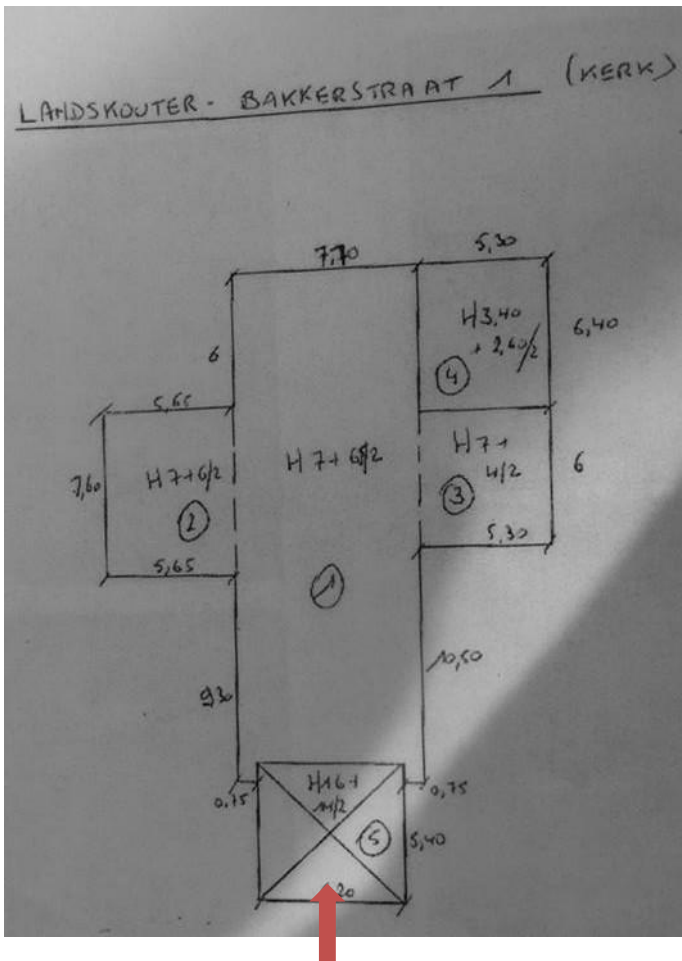
Mobilair

- Beeldhouwwerken: houten calvariegroep uit begin 17de eeuw; Sint-Agatha, Heilige Blasius en Onze-Lieve-Vrouw met Kind uit de 16de eeuw maar met 19de-eeuwse polychromie
- Meubilair overwegend uitgevoerd in rococostijl
- Hoofdaltaar uit de tweede helft van de 18de eeuw van gemarmerd hout met schilderij "Verrijzenis" door Jacob Van Oost (18de eeuw); zijaltaren, gewijd aan Sint-Agatha en aan de Heilige Blasius (tweede patroonheilige), van gemarmerd hout uit de tweede helft van de 18de eeuw
- Eiken 18de-eeuwse biechtstoel
- Eiken communiebank, gedateerd 1750 met vijf gesculpteerde cartouches
- Eiken houten preekstoel gedateerd 1752, met gesculpteerde kuip op witgeschilderd beeld van de Goede Herder
- Eiken koorgestoelte van 1768, door Domien Cruyt
- Koorlambrisering van gemarmerd hout uit de tweede helft van de 18de eeuw
- Eiken doksaal gedateerd 1768, door Domien Cruyt, met 18de-eeuws orgel
- 15de-eeuws hardstenen wijwatervat

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- Oppervlakte: ca. 300m²
- Vrije hoogte: ca. 8,68m
- Aantal zitplaatsen: 144

Opbouw

De kerk betreft een eenbeukige kruiskerk met schip van drie traveeën, ongelijke transeptvleugels van één travee, recht afgesloten koor van twee traveeën en zware vierkante weststoren.

Het kerkgebouw heeft de kleinste oppervlakte van de parochiekerken in Oosterzele, en door de opbouw als eenbeukige kerk, lenen de ruimtes zich minder om te kunnen opdelen of compartimenten aan te brengen.

De ingang van het kerkgebouw bevindt zich aan de westelijke zijde. Rondom de kerk bevindt zich een kerkhof, waardoor het creëren van een extra ingang in de noordelijke, oostelijke of zuidelijke gevel bemoeilijkt wordt.

Gelet op de relatief kleine oppervlakte van de kerk, en de aanwezigheid van het kerkhof, waardoor exterieure uitbreidingen en het creëren van een bijkomende ingang niet mogelijk zijn, zijn de nevenbestemmingsmogelijkheden van de kerk beperkt.

Voorzieningen

Sanitair	Er is watervoorziening in de sacristie. Een toilet is voorzien in het meerjarenplan (met dringende uitvoering nog in 2025).
Verwarming	Nieuwe verwarmingsinstallatie sinds 2023
Verlichting	LED verlichting binnen en buiten. Buitenspots werden vernieuwd in 2024.
Keukenvoorzieningen	Niet aanwezig
Audiosystemen	Geluidsinstallatie met micro's (waaronder enkele draadloze)
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Hellend vlak in hardhout aanwezig, dat op vraag geplaatst kan worden.
Diefstalbeveiliging	Alarminstallatie met camerabewaking en meldkamer
Brandbeveiliging	6 brandblussers
Bliksembeveiliging	Standaard bliksemafleider aanwezig
GSM-operatoren	Telenet wenst een antenne te plaatsen op de kerk. De plannen zijn opgevraagd bij de aanvrager. Daarnaast is een advies van het Agentschap Erfgoed noodzakelijk gezien het beschermde karakter van de kerk. De gemeente is in afwachting van de benodigde informatie om het dossier verder te kunnen behandelen.

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Met de steun van de gemeente en Erfgoed Vlaanderen probeert de kerkfabriek van Landskouter dit gebouw te conserveren voor de toekomst. Hierbij wordt het prioriteitenplan en de controles van Monumentenwacht gevolgd.

Het regenwater wordt al opgevangen en zal in de toekomst gebruikt worden voor het doorspoelen van het toilet. Zonnepanelen zullen vermoedelijk niet toegelaten worden.

Biodiversiteit

Er is een uilenbak aanwezig aan de kant van Rooberg.

Bouwfysische toestand

De kerk is algemeen in goede staat. In 2016 werden werken uitgevoerd aan het kerkpad. De goten zijn gecoat en enkele zinken afwerkprofielen zijn aan de topgevels aangebracht.

Er was een lokaal vochtprobleem aan de zuidelijke torengewel, dat ondertussen verholpen werd.

Voor een gedetailleerde beschrijving van de bouwfysische toestand van de kerk en de te nemen beheersmaatregelen wordt verwezen naar het beheersplan dd. 11/12/2019.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk situeert zich in de kern van Landskouter, op het kruispunt Bakkerstraat – Rooberg – Lembergstraat – Stuivenberg. De omgeving heeft een residentieel karakter en wordt hoofdzakelijk gekenmerkt door woningen, zowel in een open, halfopen als gesloten bebouwingsstructuur. Verweven met het wonen komen ook nog andere functies voor zoals ambacht, handel en horeca.

De kerk staat ingeplant te midden van het kerkhof. De toegangsdeur bevindt zich aan de westelijke zijde, ter hoogte van de pastorie. Aanpalend aan de pastorie bevindt zich de 'Franz Van De Veldetuin', een publiek toegankelijk parkje.

Parkeermogelijkheden zijn er op de publieke parking even verderop in de Rooberg aan de Vrije Basisschool De Bloesem. Op de Rooberg bevindt zich het buurthuis 'Ijzeren Hekken'.

De kerk is beschermd als monument (MB 28/12/1936) en maakt samen met de pastorie en de Franz van De Veldetuin deel uit van het landschappelijk geheel 'Betsbergebos, Gootbos en ter Hulst'.

OOSTERZELE

Kerkenbeleidsplan

Legende

- Gezinsopvang baby's en peuters
- Kerk
- Kleuteronderwijs

Sint-Agathakerk - Landskouter

0 50 100 m

Datum: 25/03/2025

Panhuysstraat 1
9070 Desteibergen
Tel. (0)9 251 22 22
Fax. (0)9 251 22 28
info@veneco.be

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De parochiekerk is niet meer in gebruik voor de eredienst.

a) Liturgische activiteiten

Eucharistievieringen: /

Sacramenten (2024):

- Dopen: 8 (t.o.v. 74 in 2018)
- Huwelijken: 3 (t.o.v. 5 in 2018)
- Begrafenissen: 12 (t.o.v. 11 in 2018)
- 1^e communie: /
- Vormsel: /

Andere diensten: vieringen Sint-Michielsbeweging (4 x in 2024), jubileumvieringen

b) Niet-liturgische activiteiten

Valorisatie: kerstconcert door sopraan Ann De Winter en haar koor, nieuwjaarsconcert door de fanfare, ...

Medegebruik door andere erediensten: vieringen Rose of Sharon (5 x in 2024)

Nevenbestemming:

- Multifunctioneel gebruik: nee
- Gedeeld gebruik: nee

Herbestemming: nee

De kerk is een open kerk, vrij toegankelijk buiten de eredienst.

2.3. Sint-Gangulfus in Oosterzele

2.3.1. Identificatie

Oosterzele - Sint-Gangulfuskerk Dorp, 9860 Oosterzele	
Plaats in kerkelijke structuur	Bisdom Gent - Dekenaat Wetteren - Parochie Merelbeke/Oosterzele
Eigendom	gemeente
Beschermd als monument	Ja, enkel orgel (MB 04/03/1980)
Vastgesteld als bouwkundig erfgoed	Ja, kerk samen met kerkhof
Onttrokken aan de eredienst	Nee
Beslissing kerkenbeleidsplan 2017	Parochiekerk met valorisatie
Ruimtelijke ordening	Gewestplan: zone voor wonen met culturele, historische en esthetische waarde
Pastorale werking	Hoofdkerk
Bijkomend gebruikt voor	Open kerk, concerten, ed.

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Eerste bidplaats teruggaand tot de kersteningstijd en volgens overlevering gesticht door de Heilige Livinus. De oude kerk zou, na ineenstorting van de toren in 1723, herbouwd zijn in 1724-1726. In opdracht van burgemeester markies van Rode, Rodriguez de Evora y Vega, werd in het tweede kwart van de 19de eeuw een nieuwe kerk opgericht naar ontwerp van de Gentse architect Louis Minard.

De nieuwe kerk werd opgericht op de plaats van de oude met behoud van de vroegere kruisingstoren in de nieuwe voorgevel (ten oosten); de kerk werd nu naar het westen in plaats van naar het oosten georiënteerd en waarschijnlijk werd afbraakmateriaal van de oude kerk hergebruikt.

Eerstesteenlegging in 1827, inwijding van de kerk in 1830. Westelijk georiënteerde kerk met achterliggend ommuurd kerkhof. Eenvoudige driebeukige hallenkerk met gedeeltelijk ingebouwde oosttoren. Halfronde eindigend koor ingeschreven in een vijfzijdige sluiting. Sacristie in de zuidelijke kooroksel, bergplaats met vroegere koortribune in de noordelijke kooroksel.

De lage, vierkante torenbasis vertoont aan de binnenzijde boven de houten zoldering van het portaal nog sporen van metselwerk in ongekapte natuursteen, wat toelaat te veronderstellen dat bij de bouw van de nieuwe kerk in 1724-1726 de oude torenbasis van de vroegere kerk (13de eeuw?) mogelijk werd hergebruikt. Voorgevel met regelmatig gekapt zandstenen parement. Vanaf de kordonlijst, waarop de rondbooglijst van de torenpoort rust, werd de toren opgemetst van baksteen met zandstenen hoekkettingen. Midden boven de poort: zandstenen rondboognis met Heilig Hartbeeld op console en onder gebogen druiplijst. Lange en steile verklimming naar de achtkantige torengedaling. Spievormige zijlichten naar verluidt toegevoegd bij herstellingswerken in de 20ste eeuw. Oorspronkelijke hoge leien torenspits na stormschade ingekort. Steekboogvormige galmgaten in platte omlijstingen met oren en druiplijst. Steigeren onder de geprofileerde daklijst. Verder in de voorgevel nog twee spitsboogvensters met profiellijst.

Schip onder leien zadeldak op bakstenen zijgevels, ieder voorzien van zes eenvoudige rondbooglichten, begrensd door zandstenen hoekblokken en op een zandstenen plint. Overstekende daklijst met hanggoot op consolenrij. Koortribune verlicht door een halfronde radvenster. Voorts gecementeerd koor met rondbooglichten.

Bepoeterd en egaal geschilderd neoclassicistisch kerkinterieur. Halve koepel boven het koor verrijkt met rozetten in ruitvormige en achthoekige cassetten. Korinthische pilasters versierd met engelenhoofdjes. Hoofdgestel met acanthusranken in de stucfries en kroonlijst op klossen, ter hoogte van de koortribune met bekronend wapenschild van de heer van Rode.

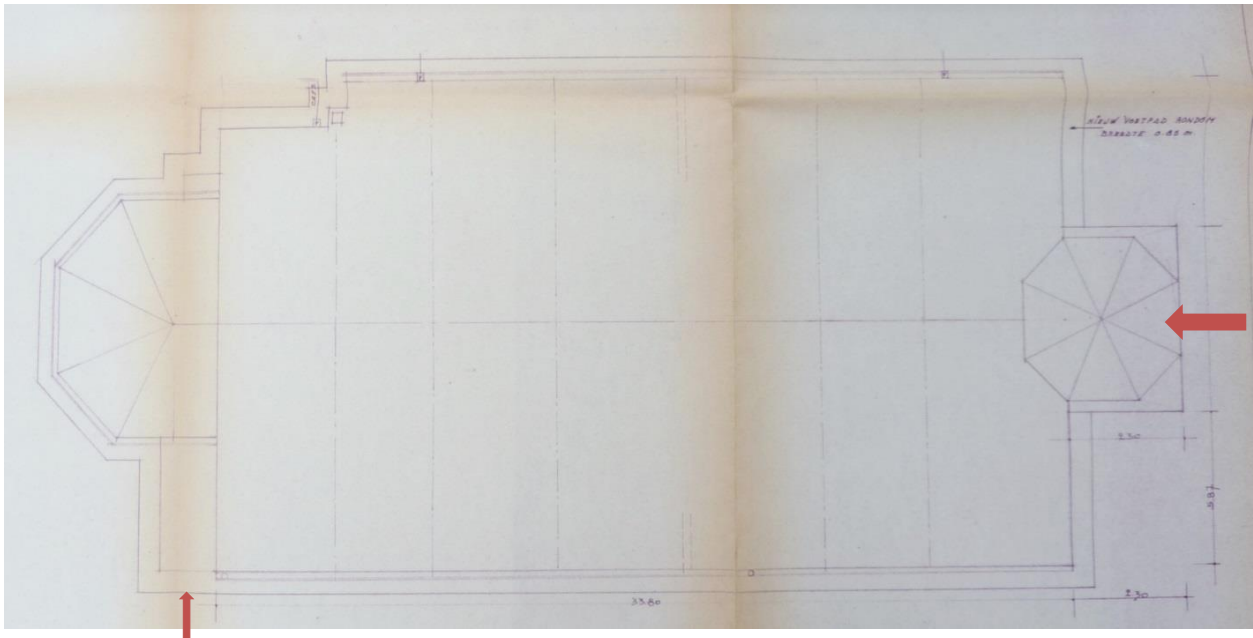
Mobilair

- 18de-eeuwse eiken communiebank
- Biechtstoel in Lodewijk XV-stijl uit de 18de eeuw
- Mahoniehouten preekstoel van 1830 in laatempirestijl
- Orgel gesignd L.C. Van Peteghem en gedateerd 1793. In 2015 volledig gerenoveerd.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- Oppervlakte: ca. 750 m²
- Vrije hoogte: *niet gekend*
- Aantal zitplaatsen: ca. 360

Opbouw

De kerk betreft een driebeukige hallenkerk met gedeeltelijk ingebouwde toren. Het half rond eindigend koor is ingeschreven in een vijfzijdige sluiting, met sacristie in de zuidelijke kooroksel en bergplaats met vroegere koortribune in de noordelijke kooroksel.

De oppervlakte van het kerkgebouw is ruim genoeg om bijvoorbeeld ruimtes te kunnen opdelen of compartimenten aan te brengen. Zo kunnen bijvoorbeeld het koor of de zijbeuken fysiek worden afgescheiden van het schip.

De hoofdingang van het kerkgebouw bevindt zich aan de oostelijke zijde. In de zuidelijke sacristie bevindt zich een tweede toegangsdeur.

Achter de kerk bevindt zich een kerkhof. De bouwvrije stroken aan de noordelijke en zuidelijke zijde van de kerk zijn beperkt, met een gemiddelde breedte van 3,00m. De mogelijkheden om exterieure uitbreidingen (bv. voor een bergplaats of kitchenette) aan te brengen, zijn bijgevolg beperkt. Bij uitbreidingen aan de noordelijke zijgevel zal rekening moeten gehouden worden met de positie van de vredesboom. Bij uitbreidingen aan de westelijke gevel zal rekening moeten gehouden worden met de aanwezigheid van het kerkhof, en met de hoge waarschijnlijkheid van archeologische restanten in de ondergrond.

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet
Verwarming	Gasbrander, met warmeluchtblazer in het schip en in het koor (in de vloer)
Verlichting	Ledverlichting
Keukenvoorzieningen	Niet aanwezig
Audiosystemen	Aanwezig
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja, via hoofdingang
Diefstalbeveiliging	Niet aanwezig
Brandbeveiliging	Blusapparaten aanwezig
Bliksembeveiliging	Aanwezig
Gsm-operatoren	Niet aanwezig

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Er zijn nog geen ingrepen gebeurd of gepland om de duurzaamheid van de kerk te verhogen.

Biodiversiteit

In de toren zijn er vleermuizen aanwezig.

Bouwfysische toestand

De kerk bevindt zich in een goede bouwfysische toestand. Er zijn geen dringende renovatie of investeringswerken nodig.

Alle noodzakelijke ingrepen die werden opgelijst in het laatste verslag van Monumentenwacht werden reeds uitgevoerd.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk situeert zich in het centrum van Oosterzele, aan het Dorp. De omgeving heeft een residentieel karakter en wordt gekenmerkt door een mix van functies. Verweven met het wonen komen verschillende andere functies voor zoals handel, horeca, bedrijvigheid, gemeenschapsvoorzieningen en diensten.

Vooraan de kerk bevindt zich een publiek parkeerplein, met ca. 25 parkeerplaatsen. Achteraan paalt de kerk aan het kerkhof. Links naast de kerk bevindt zich de pastorie. Rechts naast de kerk staat een bruine beuk, geplant als vredesboom na het beëindigen van de Eerste Wereldoorlog. De boom is vastgesteld als landschappelijk element.

De kerk is op het orgel na niet beschermd en bevindt zich ook niet in een beschermd stads- of dorpsgezicht. De kerk, het kerkhof en de pastorie maken wel deel uit van het landschappelijk geheel 'Ettingebos'.

OOSTERZELE

Kerkenbeleidsplan

Legende

- Sportlokaal
- Buitenschoolse opvang
- ✚ Kerk
- Begraafplaats
- Horeca
- Kleuteronderwijs

Sint-Gangulphuskerk - Oosterzele

0 50 100 m

Datum: 25/03/2025

Panhusstraat 1
9070 Desselbergen
Tel. (0)9 251 22 22
Fax. (0)9 251 22 28
info@veneco.be

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De parochiekerk is nog in gebruik voor de eredienst.

c) Liturgische activiteiten

Eucharistievieringen:

- Eucharistieviering op zondag (9u30)

Sacramenten (2024):

- Dopen: 9
- Huwelijken: 3
- Begrafenissen: 11

- 1^e communie: 18 + 15
- Vormsel: 11

Andere diensten: kermisviering, vieringen Sint-Michielsbeweging (elke 3^e zondag van de maand), huwelijksvoorbereiding

d) Niet-liturgische activiteiten

Valorisatie: concerten (o.a. stedelijke muziekschool), orgelconcerten, vergaderingen Davidsfonds, ...

Medegebruik door andere erediensten: nee

Nevenbestemming:

- Multifunctioneel gebruik: nee
- Gedeeld gebruik: nee

Herbestemming: nee

De kerk is een open kerk, vrij toegankelijk buiten de eredienst.

2.4. Sint-Christoffel in Scheldewindeke

2.4.1. Identificatie

Sint-Christoffelkerk Marktweg 1, 9860 Scheldewindeke	
Plaats in kerkelijke structuur	Bisdom Gent - Dekenaat Wetteren - Parochie Merelbeke/Oosterzele
Eigendom	Gemeente
Beschermd als monument	Ja, kerk samen met kerkhof Beheersplan dd. 07/04/2020
Vastgesteld als bouwkundig erfgoed	Ja, kerk samen met kerkhof
Onttrokken aan de eredienst	Nee
Beslissing kerkenbeleidsplan 2017	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, simultane nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)
Ruimtelijke ordening	Gelegen in een RUP, aangeduid als zone voor openbaar nut

Pastorale werking	Huwelijken en begrafenissen, kermisviering, eerste en plechtige communie, wekelijkse gebedsdienst op woensdag (9u30)
Bijkomend gebruikt voor	Open kerk, voorstellingen, repetitieruimte fanfare (enkel n.a.v. optreden)

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Architectuur

De oorspronkelijke eenbeukige kerk, opgericht in de 12de of de 13de eeuw, was gebouwd in de romaanse stijl.

De verbouwingen die plaatsvonden vanaf de 13de eeuw, gebeurden in de gotische en later in de neogotische stijl. Zo werden de oorspronkelijke ronde romaanse vensters in het koor dicht gemaakt, en vervangen door smalle hoge gotische vensters.

De uitbreiding van het schip met twee zijbeuken door architect August van Assche gebeurde volgens de neogotische bouwtrant. De huidige kerk omvat een koor, middenbeuk, twee zijbeuken, en een kruisbeuk, een vieringtoren, een sacristie, doopkapel en een bijgebouw.

Van het oorspronkelijk gotische polychroom geschilderde interieur is niet veel overgebleven. De binnenmuren zijn vandaag wit bepleisterd en geschilderd.

Geschiedenis

Vermoedelijk is de kerk ontstaan uit een eigenkerk, die op haar beurt gegroeid is uit een kapel opgericht door de Heren van Windeke. Het oudste gedeelte, met name het koor, dateert nog uit de beginperiode. De kruisbeuk werd toegevoegd in de 14de eeuw. De aanvankelijke vieringtoren die kleiner was dan de huidige, werd bij de aanvang van de bouw wellicht niet voltooid.

Uit de kerkrekeningen blijkt immers dat de octogonale klokkenkamer slechts in 1699 op deze toren werd geconstrueerd, en naderhand bekroond werd met een spits, bekleed met schaliën. Aan de zuidelijke kant van het koor werd omstreeks 1755 de sacristie gebouwd, en vanaf 1756 volgden er grote herstellingen.

Architect August Van Assche uit Gent (° Gent 26 -07-1826, † Gent 24-02-1907) vergrootte de kerk in 1877, volgens plannen uit 1868, met twee zijbeuken en paste de middenbeuk aan. In 1902 werden nog enkele bijgebouwen (onder meer de doopkapel) opgetrokken in ruw gekapte grijze natuursteen en de toren werd andermaal vergroot.

Interieur

Koor

Omstreeks 1764 werd het koor verfraaid met een houten lambrisering geplaatst door Bernaard De Langhe. Een belangrijke blikvanger, is het stenen hoofdaltaar van 1875 in neogotische stijl. Het centraal gedeelte van dit beeldhouwd meubel verbeeldt de kruisiging op de Calvarieberg. Een tweede opmerkelijk element is het gekleed beeld van Onze Lieve Vrouw dat nabij de toegang tot de sacristie is opgesteld. Het neogotisch

koorgestoelte, links en rechts in het koor, is vervaardigd uit eikenhout en werd getimmerd in de 19de eeuw. In tegenstelling tot wat in het merendeel der kerken gangbaar is, staat het orgel niet achteraan opgesteld maar wel aan de noordelijke kant van het koor. Reeds bij de aanvang van de 18de eeuw werd in de kerkrekeningen gewag gemaakt van een orgel.

Kruisbeuk

In de kruisbeuk treft men -net onder het gewelfde obiïten aan van overleden telgen van de adellijke familie Vergauwen.

Schip

Het schip is overwelfd met een houten spitstongewelf. Deels in de rechterzijbeuk gebouwd, treft men een fraaie houten preekstoel aan, die in de 19de eeuw gemaakt werd. Op de kuip ziet men onder de vorm van bas-reliëfs voorstellingen van evangelisten.

Linkerzijbeuk

In de linkerzijbeuk ziet men een gepolychromeerd houten beeld dat Sint-Christoffel voorstelt, en dat in 1663 gebeeldhouwd werd door de Gentenaar Antoon Marchant. Er vlak bij staat een gepolychromeerd pleisterbeeld, dat Sint-Jozef voorstelt, vergezeld van het kind Jezus.

Helemaal vooraan bemerkt men het altaar van de Heilige Maria in rococostijl. De altaartafel is vervaardigd uit wit marmer en heeft de vorm van een tombe versierd met bloemenslingers.

De tafel heeft een opzet van zwart marmer in de vorm van een draperie met in het midden, boven, een medaillon dat de Heilige Ursula voorstelt. Voor deze opzet staat een beeld van de Heilige Maria.

Rechterzijbeuk

Hier ziet men vooraan het altaar van Sint-Christoffel. Dit is de evenknie van het Sint-Maria- altaar in de linkerzijbeuk. Het medaillon echter, stelt hier de Heilige Petrus voor. Op de tafel is een beeld van Sint-Christoffel geplaatst. De beide zijaltaren, zowel dat van de linker- als de rechterzijbeuk, zijn afkomstig uit de oude abdij van Affligem, bij Aalst.

In de rechterzijbeuk treft men nog een gipsbeeld aan, dat het Heilig Hart van Christus verbeeldt. Anno 1866 woede in Europa een choleraepidemie die vele mensenlevens eiste. In België stierven in dat jaar 43400 mensen aan deze ziekte waarvan 6307 in de provincie Oost- Vlaanderen. De parochianen van Scheldewindeke betuigden respect aan de Heilige Macharius van Gent († 1012), patroon tegen besmettelijke ziekten, die eertijds zelf aan de pest was overleden. Zodoende lieten zij een gepolychromeerd gipsbeeld met de beeltenis van deze heilige maken. De wanden van de zijbeuken zijn bekleed met een neogotische eiken lambrisering van 1903.

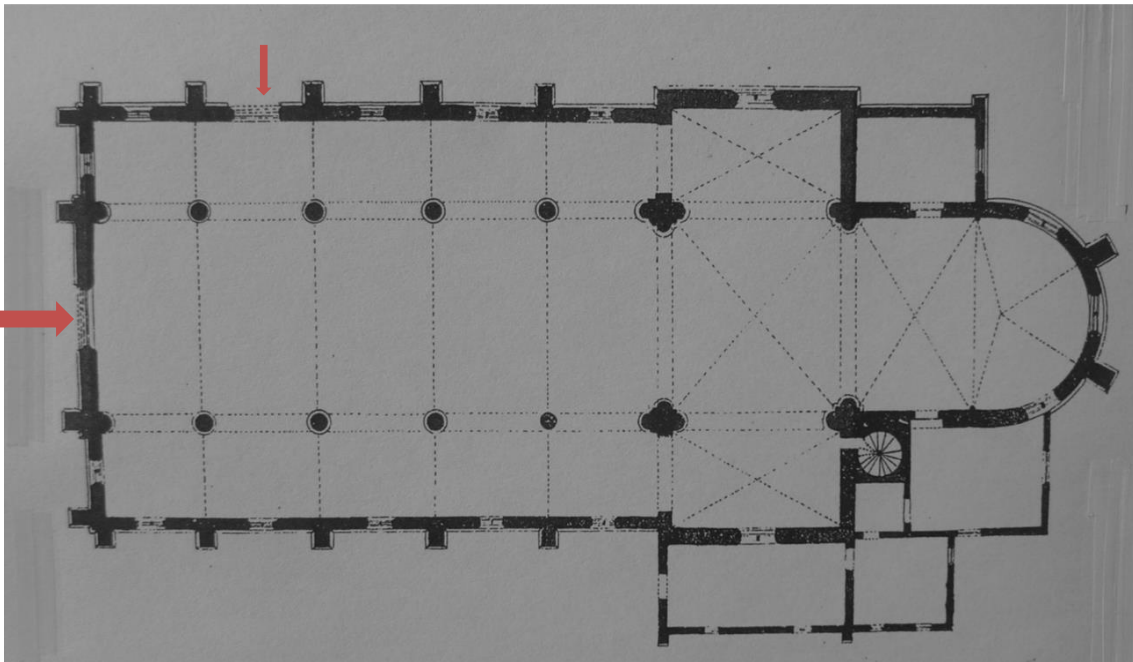
De biechtstoelen dateren uit dezelfde periode.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- Oppervlakte: ca. 750 m²

- Vrije hoogte: niet gekend

- Aantal zitplaatsen: 400

Opbouw

De huidige kerk betreft een driebeukige kerk, met een koor, een kruisbeuk, een vieringtoren, een sacristie, doopkapel en een bijgebouw.

De oppervlakte van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes is ruim genoeg om bijvoorbeeld ruimtes te kunnen opdelen of compartimenten aan te brengen. Zo kunnen bijvoorbeeld de kruisbeuk en/of het koor fysiek worden afgescheiden van het schip.

De kerk is toegankelijk via de hoofdtoegang in de westelijke gevel, en twee secundaire ingangen, waarvan één in de noordelijke gevel en één in de zuidelijk gevel naar de winterkapel.

Aan de noordelijke en oostelijke zijde van het kerkgebouw ligt een ovaalvormig kerkhof.

Omwille van de aanwezigheid van het kerkhof zijn de mogelijkheden voor exterieure uitbreidingen en het creëren van een nieuwe, publieke toegang naar bv. een nieuwe afgescheiden ruimte in de kerk, beperkt. Hiervoor zijn er enkel beperkte mogelijkheden in het eerste gedeelte van de noordelijke of zuidelijke zijgevel van de kerk.

Op het plein voor de kerk zijn voldoende parkeermogelijkheden.

Voorzieningen

Sanitair	Toilet en lavabo
Verwarming	Gasverwarming (warme lucht) voor verwarming van de kerk, kleine gasboiler voor verwarming van de winterkapel en sacristie met radiatoren (water)
Verlichting	Halogeenspots voor de kerk en Ledverlichting voor de andere lokalen
Keukenvoorzieningen	Niet aanwezig
Audiosystemen	Micro's + loopmicro + CD- en USB-systeem
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja
Diefstalbeveiliging	Alarminstallatie (akoestisch) ter beveiliging van de zone van het koor
Brandbeveiliging	5 schuim brandblussers en een rookmelder in de chauffage ruimte
Bliksembeveiliging	Ja
Gsm-operatoren	Neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Er zijn nog geen ingrepen gebeurd of gepland om de duurzaamheid van de kerk te verhogen.

De kerk is een geklasseerd en beschermd monument (gebouw, inboedel en kerkhof) waardoor dergelijke ingrepen dienen goedgekeurd te worden door Monumentenwacht/Onroerend Erfgoed.

Biodiversiteit

Niet van toepassing.

Bouwfysische toestand

De afgelopen jaren werden volgende werken uitgevoerd op basis van het rapport van Monumentenwacht:

- Het hout van de dakconstructie is aangetast door houtworm: behandeld
- Enkele trekbalkkoppen van het laagste sterplatform zijn fel ingerot t.g.v. eerdere waterinfiltratie + in de torenspits dienen enkele balken vervangen te worden: resistograaf meting, voorstudie balk sterplatform, herstelling en vervanging balken en vochtanalyse uitgevoerd;
- In de noordelijke zijbeuk zijn de gebinten verzakt zodat de muurplaten plaatselijk naar buiten geduwd worden: plaatsing scheurmeters door Monumentenwacht (toestand blijft sedert jaren stabiel), opening van het dak op advies van

Monumentenwacht rapport 40534/2015AB (toestand stabiel, rapport 40534/2016B);

- Het voegwerk van het schip dient vernieuwd te worden: In het verleden is het schip met de verkeerde (cementgebonden) mortel gevoegd. Enkel kalkmortel is toegestaan.
- Verschillende steunberen aan de achterzijde van de kerk vertonen scheuren waarbij ook stenen gebroken zitten: drone onderzoek van de westerkant door Monumentenwacht (40534/2023B), metselwerken aan de buitengevel, metselwerken aan de ingang van de toren.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is gelegen in het centrum van Scheldewindeke, aan het einde van de Marktwegel. De wegel loopt langs de kerk wel door voor fietsers en voetgangers richting de Sint-Kristoffelstraat ten zuiden. De omgeving heeft een residentieel karakter en wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van woningen, zowel één- als meergezinswoningen, hier en daar verweven met andere functies zoals horeca en handel. In de omgeving bevinden zich ook enkele gemeenschapsvoorzieningen, zoals het WZC De Zilverlinde en de Vrije Basisschool.

Aan de noordelijke zijde van de kerk bevindt zich een ruim plein waarop geparkeerd kan worden, maar waarop ook evenementen kunnen georganiseerd worden, zoals bv. de wekelijkse markt.

Ten noorden en ten oosten van de kerk bevindt zich de oude begraafplaats van Scheldewindeke, met aan de noordzijde een Oorlogsmonument. Rondom de kerk bevinden zich verschillende panden die zijn vastgesteld als bouwkundig erfgoed.

OOSTERZELE

Kerkenbeleidsplan

Legende

- Deeltijds kunstonderwijs
- Sportlokaal
- Buitenschoolse opvang
- Dagverzorgingscentrum
- Kerk
- Begraafplaats
- Horeca
- Jeugdwerking
- Bibliotheek
- Kleuteronderwijs
- Lager onderwijs
- Woonzorgcentrum

Sint-Christoffelkerk - Scheldewindeke

0 50 100 m

Datum: 25/03/2025

Panhuysstraat 1
9070 Destelbergen
Tel. (0)9 251 22 22
Fax: (0)9 251 22 28
info@veneco.be

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De parochiekerk is nog in gebruik voor de eredienst.

e) Liturgische activiteiten

Eucharistievieringen:

- Gebedsdienst op woensdag (9u30)

Sacramenten (2024):

- Dopen: /
- Huwelijken: 0
- Begrafenissen: 11
- 1^e communie: 29
- Vormsel: 25

Andere diensten: kermisviering, 11 novemberviering, periodieke vieringen Vrije Basisschool

f) Niet-liturgische activiteiten

Valorisatie: optredens (o.a. muziekschool Zottegem), recital koorvereniging, gebruik als repetitieruimte voor de fanfare (enkel n.a.v. een optreden)

Medegebruik door andere erediensten: nee

Nevenbestemming:

- Multifunctioneel gebruik: nee
- Gedeeld gebruik: permanente tentoonstelling WOI

Herbestemming: nee

De kerk is een open kerk, vrij toegankelijk buiten de eredienst.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. De parochiekerken in het parochiaal plan 2025 - 2033

Bij de hertekening van het dekenaal en parochiaal landschap door het bisdom maakt Oosterzele deel uit van het dekenaat Wetteren. Binnen dit dekenaat is de nieuwe geloofsgemeenschap Merelbeke – Oosterzele (Moeder Teresiaparochie) gevormd.

Met dit kerkenplan wil de parochiale stuurgroep duidelijkheid scheppen betreffende het toekomstig gebruik van de parochiekerken in de huidige (nieuwe) parochie in Merelbeke – Oosterzele.

In het pastoraal plan worden de opties voor de toekomst van de kerken aangegeven op het vlak van sacramenten (eucharistievieringen, doopsel, eerste communie, vormsel, huwelijken, uitvaarten, ed.), diaconie, gemeenschapsvorming en communicatie. Er wordt ook opgelijst welke kerken/gebouwen de parochie nodig heeft voor deze (toekomstgerichte) werking en wat de parochie wil bereiken tegen 2033.

KERKEN VOOR DE EREDIENST

- Merelbeke
- Oosterzele
- Bottelare

Valorisatie is mogelijk.

KERKEN MET NEVENBESTEMMING (OF GEMENGD GEBRUIK)

- Balegem
- Landskouter
- Melsen
- Munte

ANDERE

In het plan wordt de vraag gesteld of de kerken van Kwenenbos, Lemberge en Scheldewindeke op termijn voldoende in gebruik zullen zijn om open te houden. Er is voorlopig nog geen tijdsplan, maar de parochie wil het wel gefaseerd aanpakken en de betrokkenen tijdig raadplegen en inlichten.

Elk van de kerken staat ook open voor nevenactiviteiten voor zover ze geen aanstoot geven aan de geest van het gebouw. Concerten, tentoonstellingen, optredens, ... kunnen plaatsvinden, in overleg met de parochieploeg en de betreffende kerkfabriek.

3.2. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Pastorale visie

Het pastorale plan 2025 – 2033, dat goedgekeurd werd door het bisdom, vormt het vertrekpunt voor het uittekenen van de visie over de toekomst van de parochiekerken van Oosterzele. Zoals in het voorgaande hoofdstuk 3.1 werd toegelicht, blijft de kerk van Oosterzele in dit plan behouden als kerk voor de eredienst. De kerken van Balegem en Landskouter worden gecategoriseerd als kerken met nevenbestemming. Voor de kerk van Scheldewindeke zal het effectieve gebruik voor de eredienst de komende jaren worden geëvalueerd, en op basis van deze resultaten kan een herbestemming worden overwogen.

Burgerlijke visie

Het gemeentebestuur wenst de actualisatie van het kerkenbeleidsplan aan te grijpen om doordachte keuzes te maken betreffende de toekomstvisie voor de parochiekerken op haar grondgebied. Het bestuur heeft kennis genomen van het pastoraal plan, maar deelt niet dezelfde mening over alle kerken.

Daar waar de parochie de kerk van Oosterzele als hoofdkerk ziet, en voor de kerk van Scheldewindeke een mogelijk herbestemmingstraject vooropstelt, heeft het gemeentebestuur een omgekeerde visie. Het bestuur ziet verscheidene argumenten om eerder de kerk van Scheldewindeke als hoofdkerk te benoemen, en voor de kerk van Oosterzele een herbestemmingstraject op te starten, met als doel een volledige onttrekking van de eredienst.

De kerk van Scheldewindeke betreft immers een ruime kerk, die centraal gelegen is en goed bereikbaar is. Op het plein voor de kerk is voldoende parkeergelegenheid aanwezig. De kerk en het omliggende kerkhof zijn bovendien beschermd als monument, waardoor een herbestemming minder voor de hand ligt.

De kerk van Oosterzele is eveneens centraal gelegen en goed bereikbaar, maar de parkeermogelijkheden zijn beperkter. Bij begrafenissen of huwelijken volstaat de parkeercapaciteit op het pleintje voor de kerk niet, met parkeeroverlast in het centrum tot gevolg. De kerk is bovendien niet beschermd als monument, waardoor er meer mogelijkheden zijn voor herbestemming.

Aangezien de kerkelijke en burgerlijke visies niet volledig overeenstemmen, werd tijdens een bespreking van de stuurgroep op 3 april 2025 **overeengekomen om de visie per kerk uit het kerkenbeleidsplan van 2017 voorlopig aan te houden. Op korte termijn, periode 2025 - 2026 kan dan verder, doorgedreven overleg gevoerd worden tussen de burgerlijke en de pastorale werkgroepen, om zo tot een gedragen visie per kerk te komen, die dan zal gelden voor de rest van de legislatuur (periode 2026 - 2031).**

	Kerk	Toekomstvisie 2025- 2031		
		Huidige visie (KBP 2017)	Korte termijn 2025-2026	Lange termijn 2026-2031
Balegem	Sint-Martinus	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, met nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)	Periodiek overleg tussen de politieke en kerkelijke werkgroepen om tot een gedragen toekomstvisie te komen voor elke parochiekerk.	Toekomstvisie per kerk afhankelijk van de besprekingen in 2025-2026. Bij wijzigingen aan de visie voor één of meerdere kerken kan voorliggend kerkenbeleidsplan opnieuw geactualiseerd worden, of kan een addendum worden toegevoegd aan voorliggend kerkenbeleidsplan.
Landskouter	Sint-Agatha	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, met nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)		
Oosterzele	Sint-Gangulfus	Parochiekerk met valorisatie		
Scheldewindeke	Sint-Christoffel	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, met nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)		

Zoals reeds eerder aangehaald werd in december 2024 de Sint-Anchariuskerk (Oosterzele Anker) verkocht en keurde de gemeenteraad in januari 2025 de verkoop van de Sint-Amanduskerk van Moortsele goed. De kerk van Gijzenzele werd reeds aan de eredienst onttrokken. Deze kerken worden dan ook uitgesloten in dit geactualiseerd kerkenbeleidsplan.

In de komende periode 2025 - 2026 zal periodiek overleg plaatsvinden tussen de kerkelijke en de burgerlijke werkgroep, met als doel tot een gedragen toekomstvisie per

kerk te komen voor de periode 2026 - 2031. Tijdens deze overlegmomenten zullen alle mogelijke invalshoeken en argumenten ten opzichte van elkaar worden afgewogen.

Bij het maken van een visie op langere termijn dient enerzijds rekening gehouden te worden met de beslissingen op dekenaal en bischoppelijk vlak, maar dient ook het veranderend kerkelijk landschap indachtig gehouden te worden. Het gebruik van de kerken in functie van de eredienst is immers al een aantal jaren onderhevig aan een dalende trend. Niet alleen de kerkgangers nemen in aantal af, maar ook het aantal priesters. In de toekomst zal daarom meer aandacht moeten besteed worden aan het multifunctioneel gebruik van kerken of moeten gezocht worden naar een passende her- of nevenbestemming.

Verder dient ook een objectieve afweging van de kerkgebouwen ten opzichte van elkaar in rekening te worden gebracht bij het formuleren van een visie. Bepaalde kerken komen qua opbouw of ligging meer in aanmerking voor her- of nevenbestemming dan andere kerken. De fiches per kerkgebouw die opgenomen zijn in dit kerkenbeleidsplan kunnen hierbij als basis gebruikt worden. In onderstaand overzicht wordt reeds een aanzet gegeven van elementen die bij deze afweging kunnen meespelen.

Sint-Gangulfuskerk te Oosterzele

- Visie kerkenbeleidsplan 2017: De kerk wordt aangeduid als hoofdkerk, wat wil zeggen dat de kerk behouden blijft als parochiekerk met een wekelijkse eucharistieviering op zondag. In deze 'liturgische kerk' kunnen ook dopen, communies, vormsels, huwelijken, uitvaarten en andere liturgische vieringen blijven doorgaan. Voor deze kerk wordt onderzocht in welke mate de liturgische dienst kan blijven bestaan en hoe hieraan 'valorisatie' kan gekoppeld worden.
- Visie parochiaal plan 2025 – 2033: kerk voor de eredienst
- Overwegingen in functie van een nieuwe visie voor de periode 2026 – 2031:
 - De kerk is centraal gelegen in het centrum van Oosterzele en is goed bereikbaar, ook met het openbaar vervoer.
 - Er zijn parkeermogelijkheden op het plein aan het Dorp, maar deze parkeerplaatsen worden ook gebruikt voor de handelszaken en door de bewoners in het centrum. Bij begrafenissen of huwelijken volstaat de capaciteit niet, en wordt er overlast ervaren in het centrum.
 - De kerk is niet beschermd als monument, enkel het orgel.
 - De kerk heeft een ruime oppervlakte en er zijn mogelijkheden voor compartimentering of fysieke opdeling in verschillende ruimtes. Externe uitbreidingsmogelijkheden zijn beperkt.
 - De kerk is bouwfysisch in goede staat.

Sint-Martinuskerk in Balegem

- Visie kerkenbeleidsplan 2017: de kerk blijft eveneens behouden voor de eredienst. In deze kerk kunnen ook dopen, communies, vormsels, huwelijken, uitvaarten en andere liturgische vieringen blijven doorgaan. Voor deze kerk wordt in een vervolgfase de mogelijkheden voor nevenbestemming onderzocht.
- Visie parochiaal plan 2025 – 2033: kerk met nevenbestemming (of gemengd gebruik)

- Overwegingen in functie van een nieuwe visie voor de periode 2026 – 2031:
 - De kerk is centraal gelegen in het centrum van Balegem en is goed bereikbaar.
 - Er zijn beperkte parkeermogelijkheden in de Pastorieberg en in de Balegemstraat.
 - De kerk is niet beschermd als monument.
 - Er is geen kerkhof aanwezig rond de kerk.
 - De kerk heeft een ruime oppervlakte en er zijn mogelijkheden voor compartimentering of fysieke opdeling in verschillende ruimtes. Exterieuze uitbreidingsmogelijkheden zijn beperkt vanwege de inplanting en de helling van het terrein.
 - De kerk is bouwfysisch in goede staat.

Sint-Agathakerk in Landskouter

- Visie kerkenbeleidsplan 2017: De kerk blijft eveneens behouden voor de eredienst. In deze kerken kunnen ook dopen, communies, vormsels, huwelijken, uitvaarten en andere liturgische vieringen blijven doorgaan. Voor deze kerk wordt in een vervolgfase de mogelijkheden voor nevenbestemming onderzocht.
- Visie parochiaal plan 2025 – 2033: kerk met nevenbestemming (of gemengd gebruik)
- Overwegingen in functie van een nieuwe visie voor de periode 2026 – 2031:
 - De kerk is centraal gelegen in het centrum van Landskouter.
 - Er zijn beperkte parkeermogelijkheden.
 - De kerk is beschermd als monument. Er is een kerkhof aanwezig rondom de kerk.
 - De kerk heeft een kleinere oppervlakte waardoor de mogelijkheden voor compartimentering of fysieke opdeling in verschillende ruimtes beperkt zijn. Door de aanwezigheid van het kerkhof zijn er geen exterieure uitbreidingsmogelijkheden.
 - De kerk is bouwfysisch in goede staat.

De Sint-Christoffelkerk in Scheldewindeke

- Visie kerkenbeleidsplan 2017: De kerk blijft eveneens behouden voor de eredienst. In deze kerken kunnen ook dopen, communies, vormsels, huwelijken, uitvaarten en andere liturgische vieringen blijven doorgaan. Voor deze kerk wordt in een vervolgfase de mogelijkheden voor nevenbestemming onderzocht.
- Visie parochiaal plan 2025 – 2033: kerk met herbesteding (te evalueren in functie van gebruik in de komende jaren)
- Overwegingen in functie van een nieuwe visie voor de periode 2026 – 2031:
 - De kerk is centraal gelegen in het centrum van Scheldewindeke en is goed bereikbaar.
 - Er zijn ruime parkeermogelijkheden op het plein voor de kerk.
 - De kerk en het omliggende kerkhof zijn beschermd als monument.
 - De kerk heeft een ruime oppervlakte waardoor er mogelijkheden zijn voor compartimentering of fysieke opdeling in verschillende ruimtes. Door de

aanwezigheid van het kerkhof zijn de exterieure uitbreidingsmogelijkheden beperkt.

- De kerk is bouwfysisch in goede staat.

Indien op basis van de besprekingen in de periode 2025 – 2026 wijzigingen aan de toekomstvisie per parochiekerk worden overeengekomen (t.o.v. de visie uit het kerkenbeleidsplan van 2017), kan voorliggend kerkenbeleidsplan opnieuw worden geactualiseerd of kan een addendum aan dit plan worden toegevoegd.

De overeengekomen visie geldt voor de komende legislatuur, zijnde de periode 2026 – 2031.

3.3. Plan van aanpak - toekomstige invullingen

Zowel het gemeentebestuur als het centraal kerkbestuur en de kerkfabrieken die eronder ressorteren, verbinden zich ertoe om de toekomstvisie voor de parochiekerken op grondgebied van de gemeente Oosterzele op korte termijn (periode 2025 – 2026) verder vorm te geven door middel van doorgedreven en structureel overleg.

De nieuwe visie 2026 – 2031 zal worden opgenomen in een addendum bij dit kerkenbeleidsplan, of het kerkenbeleidsplan kan opnieuw geactualiseerd worden.

Het gemeentebestuur stelt verder volgende acties:

- Periodieke evaluatie van het actueel gebruik per parochiekerk.
- Het stimuleren van nieuwe initiatieven, suggesties en activiteiten van passend gebruik.
- Bij neven- en herbestemming: uitwerken van een duidelijk afsprakenkader (gebruiksovereenkomst en huishoudelijk reglement).
- Bekijken bij de besprekingen van de meerjarenbegroting (2026 - 2031) hoe neven- of herbestemmingsideeën ook financieel kunnen ingepast worden.

Indien voor een bepaalde kerk overeengekomen wordt om een gepaste neven- of herbestemming te zoeken, zal een participatief traject worden opgestart, voor elke kerk afzonderlijk of indien gewenst voor meerdere kerken samen. De stuurgroep, die is samengesteld naar aanleiding van de opmaak van voorliggend kerkenbeleidsplan, zal het initiatief nemen voor de opstart van de participatietrajecten en zal deze ook coördineren. Het doel is om via doorgedreven overleg en actieve consultatie van alle betrokken partijen te komen tot een gedragen nieuwe functie voor de kerken.

In dit traject zal getracht worden om maximaal gebruik te maken van beschikbare erfgoedpremies.

De kerkgebouwen zijn decennialang een baken geweest in het centrum van elk dorp, en hebben steeds een gemeenschapsfunctie vervuld, als lokaal ontmoetingscentrum en als spirituele bezinningsruimte. Bij het zoeken naar een neven- of herbestemming voor de

betreffende kerken, is het belangrijk te zoeken naar een functie die aansluit bij deze gemeenschapsfunctie, zodat de kerken hun centrale rol in de gemeenschap kunnen blijven vervullen. De nieuwe bestemming moet ook kunnen ingericht worden met respect voor het historisch erfgoed en de religieuze waarde van de gebouwen.

In afwachting van de opstart van een participatietraject voor één of meerdere kerken, kan ingespeeld worden op opportuniteiten die zich aandienen voor een neven- of herbestemming, en/of kan tijdelijk gebruik of valorisatie in de kerk gefaciliteerd worden.

Het gemeentebestuur is bereid haar verantwoordelijkheid op te nemen voor de kerken binnen het eigen patrimonium wanneer de religieuze functie wegvalt. Bij de andere kerken is het lokaal bestuur bereid als partner op te treden om mee te helpen nadenken over een toekomstvisie en waar nodig ondersteuning te bieden.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om, naar aanleiding van de jaarlijkse overlegmomenten tussen het centraal kerkbestuur en het gemeentebestuur, na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door het bisdom en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.